
KONGRESY - SYMPOZIA - SEMINÁŘE

THE 18th INTERNATIONAL CONGRESS OF CLINICAL CHEMISTRY AND LABORATORY MEDICINE**Kyoto, 20.–25. 10. 2002**

Miloš TICHÝ

Katedra válečného vnitřního lékařství Vojenské lékařské akademie J. E. Purkyně, Hradec Králové

Ve dnech 20.–25. 10. 2002 jsem se zúčastnil světového kongresu klinické chemie a laboratorní medicíny v Japonsku (Kyoto). Tento kongres se koná jednou za tři roky a je tedy pro pracovníky klinických laboratoří opravdovým svátkem. Po 13hodinovém kombinovaném letu Praha–Viedeň–Osaka jsme nasedli do rychlovlaku Haruka, který nás velice rychle a komfortně dopravil do Kyota. Vagóny jsou čisté, sedí se jako v letadle po směru jízdy, průvodčí jsou v uniformách a mají bílé rukavice. Vstoupí do vagónu, ukloní se a do plánu si zaznamenají rozsazení cestujících. Každého zkontrolují jen jednou a po každé zastávce se plánek aktualizuje. V čele vagónu běží na obrazovce informace o stanicích a poskytovaných službách ve vlaku v japonštině a v angličtině. První dojmy z cesty vlakem jsou velká zalidněnost země, jak je všeobecně známo. Města plynule přecházejí jedno v druhé, malá rýžová políčka, domy a domky jsou různě na sebe nalepené, je zde i panelová výstavba. Proslulá je čistota měst, vlaků, nádraží, nikde ani papírek a co je pro nás, kteří jsme přímo terorizováni vandal-skými čaranicemi po všem možném, velmi příjemné, žádné „grafiti“!

V Kyotu nás přivítalo obrovské, moderní, několikapodlažní nádraží, které bylo otevřeno teprve před pěti lety. Součástí nádraží je divadlo, dále kina, restaurace, obchody a systémem eskalátorů je možné sjet do podchodů, které jsou vlastně malým městem zase plným restaurací a obchodů.

Kyoto je ze tří stran obklopeno horami a kongresové centrum se nachází na konečné stanici jedné z linek metra v krásné přírodě. Budova kongresového centra v Kyotu má standardní úroveň. Co nás překvapilo, byla velmi malá bezpečnostní opatření. Registrační badge bylo možné okopírovat na běžné kopírce, organizátoři nepovažovali za nutné využít magnetických karet. Kongresu se zúčastnilo 2600 biochemiků z 82 zemí, a spolu se zástupci firem a doprovázejícími osobami to bylo kolem 4000 účastníků. Zahájení kongresu byla přítomna císařská veličenstva princ a princezna Takamado (několikrát navštívili Českou republiku). Neustálé klanění a téměř božská úcta, která je jim vzdávána, jsou nám hodně vzdálené. Úvodní přednášku měl

nositel Nobelovy ceny za fyziku prof. Esaki (polovodiče, Sony, Panasonic) a prof. Nakamura (projekt lidský genom – miniaturizace DNA, analýza na mikročipech). Forma prezentace byla překvapivě jednoduchá, na průsvitkách. Celková odborná úroveň kongresu byla vysoká, tak jak tomu u světových setkání špičkových odborníků bývá. Bylo prezentováno více než 1000 posterů. Přednášky běžely ve čtyřech sálech současně, takže bylo třeba pečlivě vybírat mezi tématy, abychom zachytili alespoň část této bohaté nabídky. Z témat namátkou uvádím: pokroky v diabetologii, genová diagnostika, referenční laboratorní hodnoty u starších osob, patogenese a diagnostika prionových onemocnění, orientační medicína, glykosylace a nemoci, nové trendy v laboratorní hematologii, nové markery pro diagnostiku aterosklerózy, autoimunita a průkaz autoprotilátek, současný pokrok ve výzkumu obezity, trendy v tumorových markerech a další. Bylo znát, že čím dál větší díl klinické biochemie se zabývá molekulární biologii a PCR se stává běžnou výbavou laboratoří.

Velmi kvalitní, tak jak to v posledních letech můžeme pozorovat na všech kongresech, byla firemní sympozia. Jako příklad uvádím témata: N-terminal pro BNP (brain natriuretic peptide) – nový parametr pro detekci srdečního selhávání (Roche), role vysoce senzitivního CRP v primární prevenci srdečních onemocnění (Denka Seiken Co.), organizace point-of-care (Roche), diagnostické aplikace farmakogenetiky (Roche) a mnoho dalších.

Tak jak je obvyklé, součástí i tohoto kongresu byla rozsáhlá výstava zdravotnické techniky a diagnostik.

Jednou z nabídek vědeckého programu byly exkurze pro zájemce do špičkových klinických a výzkumných laboratoří. Exkurzí bylo celkem šest, já jsem se zúčastnil tzv. FALCO tour, při které jsme navštívili FALCO Central Laboratory v Kyotu, která je hlavní laboratoří FALCO biosystems, LTD. FALCO je akronym pro „Fast and Accurate Laboratories with Confidence“ a současně the falcon je sokol, pták, který je již mnohá staletí partnerem lidí, kteří jej tradičně využívají k lovu. Stejně tak laboratoř FALCO cíleně identifikuje a určuje markery chorob a spolupracuje s lékaři. Společnost byla založena v roce 1962 a má kromě jiných aktivit 33 klinic-

kých laboratoří na území západně od Tokia a zajišťuje 14 000 lékařských institucí, od praktických lékařů po územní nemocnice a kliniky fakultních nemocnic. Vzorky sváží do laboratoří FALCO na území Japonska denně 800 aut společnosti.

FALCO Group se kromě toho zabývá výzkumem v klinické biochemii, genetickým testováním, informačními technologiemi v lékařství, analýzou potravin a distribucí léčiv. Laboratoř v Kyotu je hlavní laboratoř společnosti a analyzuje až 50 000 vzorků denně.

Byli jsme rychle provedeni laboratořemi. Jejich přístrojové vybavení je impozantní, např. vedle sebe stojí 10 obrovských biochemických analyzátorů Hitachi 737 (v ČR není tento typ ani jeden), 20 počítačů krvinek Sysmex (ve FN v Hradci Králové je jeden), 5 automatických elektroforetických systémů Olympus zajišťuje až 5000 elektroforéz denně. Většina přístrojů je japonské výroby. Po skončení exkurze se nás 42 účastníků z celého světa shromáždilo v seminární místnosti a před nás předstoupili v černých oblecích přednostové jednotlivých oddělení (biochemie, hematologie, imunologie, mikrobiologie, genetiky atd.). Měli odpovídat na naše případné dotazy. Několik účastníků se hned hlásilo, ale angličtina je obecně pro Japonce velmi obtížná a tomuto jazyku rozumí jen malá část obyvatelstva Japonska. Organizátoři využili služeb tlumočnice, která však neovládala medicínskou terminologii, takže dotazování otázkám nerozuměli. Rychle tedy diskusi ukončili s tím, že dotazy máme dát písemně s adresou a že nám odpoví také písemně, a odvedli nás ochutnat tradiční japonský nápoj saké.

Japonci jsou velmi ochotný a slušný národ, ale angličtina je pro ně velmi obtížný jazyk, proto se doporučuje se nejprve zeptat „Do you speak a little English?“, protože pokud na ně vyhrknete přímo anglicky konkrétní dotaz, mnozí se leknou a neodpoví. Také mapy je zapotřebí mít dvojjazyčné a ukázat (např. taxikáři) u objektu, kam chceme zavést, nápis v japonštině.

Něco k historii Kyota. Císařským sídlem bylo město prohlášeno v roce 794 a zůstalo jím déle než tisíc let. Teprve v době Meidži, po roce 1868, se hlavním městem Japonska stalo Tokio. Kyoto nebylo za druhé světové války bombardováno, takže se v tomto 1,5miliónovém městě zachovalo kolem 2000 chrámů, klášterů a paláců. Původní japonské náboženství šintoismus uctívá božské síly kami. Jsou to nespočetné síly přírody spolu s dušemi předků a mytologickými božstvy. Od šestého století se do Japonska začalo šířit Buddhovo učení. Buddhismus vychází z přesvědčení, že veškeré živé bytosti jsou předmětem utrpení a pomíjivosti, omezeny neznalostí a jsou žádostivé cyklu zrození, smrti a znovuzrození (samsára). Činy během života,

karma, vycházejí z neznalosti a udržují cyklus samsára. Ten se dá přerušit dosažením nirvány neboli osvícení s dokonalým pochopením nehmotnosti bytí. Buddhismus předstihoval raný šintoismus filozofickou hloubkou a propracovaností. Navíc s sebou přinášel z Číny a z Koreje spoustu hodnotných kulturních podnětů. V celé historii se obě náboženství rozvíjela bez větších konfliktů vedle sebe. I dnes většina Japonců praktikuje obě náboženství současně a myslím, že jsou zbožným národem.

V programu kongresu byl zařazen také jeden výlet rychlovlakem do blízkého města Nary (asi 1 hodina jízdy), které bylo prvním hlavním městem Japonska v letech 710–784 a je známo svými buddhistickými památkami. Vedle mnoha historických objektů a svatyní je tu i několik muzeí, řada jezírek, botanická zahrada a bambusový les. Areál je také domovem asi tisíce posvátných jelínků, kteří loudí po návštěvnících pamlsky. Impozantní je hlavní buddhistický chrám země Tódaiji, který postavil v letech 745–752 císař Šómu. Chrám je největší dřevěnou stavbou na světě (57,1x50,48x48,74 m) a je v něm umístěna 16 m vysoká bronzová socha Buddhy.

V Kyotu jsme shlédli jeden ze skvostů Japonska, Kinkakudži – Zlatý pavilon. Byl postaven v roce 1397, ale nynější podoba chrámu je replikou v roce 1950 vypálené budovy. Toto zhářství bylo motivem pro Mišimu Jukia k napsání románu stejného jména „Zlatý pavilon“. Zážitkem byla také návštěva kamenné zahrady ve stylu kare-sansui, suchá krajina, založená umělcem Sómín (1455–1525). Zahrada je vyjádřením filozofie zenbuddhismu: nelze dělat předčasné závěry jen na základě počtů našich nedokonalých smyslů. Dokladem je 15 kamenů rozmístěných v uhrabaném písku. Při pohledu z kteréhokoli úhlu je jich vidět jen 14. Proslulé japonské zahrady by vůbec stály za samostatnou kapitolu.

Není možné se nezmínit o japonské stravě. Občerstvení pro účastníky kongresu bylo zajištěno jen nápoji – voda, káva a čaj. Otevírací i uzavírací ceremoniály byly velmi skromné, potraviny zmizely během několika minut, protože jejich množství zdaleka neodpovídalo počtu účastníků. Stravovali jsme se sami v restauracích, což je v Japonsku velmi drahé. Japonská snídaně se skládá z tradičního zeleného čaje, rýže, kousku ryby a vajíčka. Základními složkami japonské kuchyně jsou ryby, zelenina, rýže, nudle, bobová pasta a mořské řasy. Jí se dřevěnými tyčinkami, na požádání můžete dostat příbor, někde však dostanete jen porcelánovou lžici. Tyčinkami se sní nudle z polévky a pak se polévka vypije. Velmi dobrá jsou japonská piva (Asahi, Kirin). Japonská kuchyně je výborná a patří mezi nejzdravější na světě. Povečeřeli jsme také v suši baru, kde kuchař uprostřed kruhového baru vyrábí

velmi rychle „jednohubky“ z rýže a z ryb, dává je na talířky a ty klade na běžící pás, ze kterého si suši vybírají hosté. Platí se pak podle počtu a barvy talířků. Kuriózní zážitek jsme měli, když jsme dostali chuť na „buřtu“ a dostali jsme každý ke klobáse servírované nůžky. Těmi se klobása rozstříhala a pak ji bylo možné jíst hůlkami. Omlouvám se, že jsem se poněkud široce rozepsal o krátkém pobytu v Japonsku. Myslím, že je to pro nás pořád země exotická, ale cestujeme čím dál více a jistě v této zemi se špičkovými technologiemi budou další kongresy i z jiných lékařských disciplín, kterých budou mít příležitost se zúčastnit i další kolegové.

Na závěr lze říci, že Kyoto je krásné město a „The 18th International Congress of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine“ byl jak po stránce odborné, tak i kulturní nevšedním zážitkem.

Korespondence: Doc. RNDr. Miloš Tichý, CSc.
Katedra válečného vnitřního lékařství
Vojenská lékařská akademie J. E. Purkyně
Třebešská 1575
500 01 Hradec Králové
e-mail: tichy@pmfhk.cz

Do redakce došlo 4. 6. 2002